

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

**Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«27» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Страхування (вибіркова дисципліна)

ступінь вищої освіти бакалавр
(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни «Страхування» (вибіркової дисципліни) схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри фінансів та банківської справи

Протокол від «27» серпня 2024 року № 11

Полтава 2024

Укладач: Соколова Альона Миколаївна, доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Завідувачка кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

Олена ЯРІШ
(підпис) (ініціали, прізвище)

« 27 » серпня 2024 року

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

	С.
Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	18
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	19
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни.....	21

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Страхування»

Мова викладання	українська
Статус дисципліни	
Курс/семестр вивчення	4 / 1
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	5 / 2
Денна форма навчання:	
Кількість годин: 150 год. – загальна кількість: 1 семестр – 150 год.	
- лекції: 1 семестр – 20 год.	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр – 40 год.	
- самостійна робота: 1 семестр – 90 год.	
- вид підсумкового контролю: 1 семестр – ПМК (залік)	
Заочна форма навчання	
Кількість годин: 150 год. – загальна кількість: 1 семестр – 150 год.	
- лекції: 1 семестр – 8 год.	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр – 4 год.	
- самостійна робота: 1 семестр – 138 год.	
- вид підсумкового контролю: 1 семестр – ПМК (залік)	

Розділ 2. Перелік коментентностей та програмні результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Страховання» є формування у студентів сучасних теоретичних знань з питань організації страхування, творчому оволодінні ними та набутті навичок їх практичного використання в сучасних умовах господарювання

Таблиця 2 – Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> – Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. – Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. – Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. – Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. – Виконувати функціональні обов’язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення. – Володіти сучасним методичним інструментарієм аналітичного обґрунтування проектів у фінансовій діяльності підприємств, банків, страхових та інвестиційних компаній. 	<p>Загальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). – Здатність працювати автономно. <p>Спеціальні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб’єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, банківська система та страхування). – Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування. – Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування. – Здатність визначати особливості механізму функціонування системи публічних фінансів на регіональному рівні. – Здатність застосовувати цифрові технології у сфері фінансів, банківської справи та страхування. – Здатність застосовувати знання для формування механізму фінансового забезпечення реалізації неприбуткових проектів, а також ведення пошуку і збору фінансових ресурсів на проведення наукових досліджень

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи функціонування страхового ринку та характеристика його основних суб'єктів

Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування

Страхування як соціально-економічна категорія. Історичні етапи розвитку страхування. Функції страхування як прояв його сутності. Принципи здійснення страхової діяльності. Специфічна страхова термінологія. Суб'єкти та об'єкти страхування. Класи страхування. Системи страхування та франшиза.

Тема 2. Класифікація страхування

Необхідність класифікації страхування як внутрішньої впорядкованості ведення страхової діяльності. Основні класифікаційні ознаки страхування: історична, економічна та юридична. Практичне застосування класифікації страхування за галузями, підгалузями та видами страхування. Класифікація страхування за формою проведення. Системи страхування. Кіберстрахування.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Поняття ризику в сучасній економіці. Класифікація ризиків. Страхові ризики: сутність, основні характеристики, види та методи оцінки. Необхідність управління страховими ризиками: ідентифікація та методи. Комплаєнс та система внутрішнього аудиту. Страховий тариф, його структура, порядок визначення основних його складових.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Види страхових ринків, їх класифікація за інституціональною, територіальною, галузевою та організаційною ознаками. Суб'єкти страхового ринку, його організаційна структура. Внутрішня будова та зовнішнє середовище страхового ринку. Чинники формування попиту і пропозиції страхових послуг. Страховий ринок України.

Тема 5. Страхова організація

Страховий бізнес як частина ринку фінансових послуг. Його організаційні форми. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Організаційна будова страхових компаній. Центральний офіс, філії і представництва. Управління страховою компанією. Об'єднання страховиків. Форми організації страхової діяльності.

Модуль 2. Основні галузі страхування та фінансово-економічна діяльність страхових організацій

Тема 6. Особисте страхування

Сутність і призначення особистого страхування. Об'єкти особистого страхування та особливості їх страхової оцінки. Особливості проведення видів особистого страхування, що носять накопичувальний та ризиковий характер. Страхування від нещасних випадків: порядок та форми проведення. Медичне страхування, особливості здійснення його обов'язкової та добровільної форми. Класи страхування життя: механізм здійснення.

Тема 7. Майнове страхування

Сутність та значення майнового страхування. Класи страхування майна та особливості їх проведення. Класифікація об'єктів майнового страхування, методи їх оцінки та визначення страхової суми. Порядок та умови здійснення страхування майна юридичних осіб. Страхування домашнього майна громадян. Особливості страхування транспортних засобів. Механізм здійснення страхування фінансових ризиків.

Тема 8. Страхування відповідальності

Сутнісний зміст і особливості страхування відповідальності, його класи. Об'єкти страхування відповідальності, порядок встановлення страхової суми, визначення збитків та їх відшкодування. Форми проведення страхування відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Страхування професійної відповідальності та відповідальності роботодавця.

Тема 9. Перестраховання і співстраховання

Сутність та необхідність перестраховання та його вплив на фінансову стійкість страховика. Функції перестраховання, його суб'єкти та види. Активне і пасивне перестраховання. Зміст і складові договорів перестраховання, права та обов'язки цедента та цесіонарія. Пропорційна та непропорційна форми проведення перестраховальних операцій, їх механізм та відмінності. Методи перестраховання. Сутність співстраховання та механізм його застосування.

Тема 10. Доходи, витрати і прибуток страховика

Джерела доходів страхової компанії, їх економічний зміст та складові. Складові витрат страховика відповідно до видів його діяльності. Порядок формування та використання прибутку страховика. Особливості оподаткування страхової діяльності.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Страховання» для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Основи функціонування страхового ринку та характеристика його основних суб'єктів					
<p>Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування</p> <p>Лекція 1. Сутність, принципи та роль страхування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність страхування як економічної категорії. 2. Призначення і функції страхування. 3. Принципи страхування. 4. Основні страхові поняття і терміни. 5. Роль страхування в ринковій економіці. 	2	<p>Практичне заняття 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин. 2. Сутність страхування як економічної категорії. 3. Історичні етапи розвитку страхування у світі. 4. Історія становлення страхової справи у незалежній Україні. <p>Практичне заняття 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфічні ознаки страхування, його функції. 2. Суб'єкти та об'єкти страхування. 3. Класи страхування. 4. Принципи страхування. 5. Функції страхування. 	2	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та розвиток страхування. 2. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян. 3. Функції страхування в умовах соціально-економічного розвитку України. 4. Страхування як ринковий механізм забезпечення стабілізації економіки. 5. Перспективи розвитку страхування в ринковій економіці. 	9
<p>Тема 2. Класифікація страхування</p> <p>Лекція 2. Класифікація страхування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та критерії класифікації страхування. 2. Класифікація страхування за об'єктами. 3. Форми проведення страхування та їх характеристика. 4. Системи страхування. 	2	<p>Практичне заняття 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність класифікації страхування та її значення. 2. Ознаки класифікації. 3. Класифікація за спеціалізацією страховиків. <p>Практичне заняття 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація за об'єктами страхування. 2. Класифікація страхування за формою проведення. 3. Накопичувальне та ризикове страхування. 4. Необхідність кіберстрахування в умовах розвитку цифровізації. 5. Задачі. Тестування. 	2	<p>Підготувати реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність класифікації страхування в умовах розвитку страхового бізнесу в Україні. 2. Роль класифікації страхування за історичною ознакою в розвитку теорії та практики страхової діяльності. 3. Міжнародні норми страхової класифікації при ліцензуванні видів страхування. 4. Необхідність та значення класифікації страхування за спеціалізацією страховика. 	9

Продовження таблиці 4.1

<p>Тема 3. Страхіві ризики та їх оцінка</p> <p>Лекція 3. Страхіві ризики та їх оцінювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, роль і місце ризиків в страхуванні. 2. Класифікація ризиків в страхуванні. 3. Оцінка ризиків в страхуванні. 4. Управління ризиками. 5. Комплаєнс та система внутрішнього аудиту 	2	<p>Практичне заняття 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття страхового ризику та його характеристика. 2. Класифікація ризиків. 3. Особливості визначення ризику в страхуванні. <p>Практичне заняття 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи оцінювання ризику і визначення доцільності його страхування. 2. Страховий тариф, його структура, порядок визначення основних його складових. 3. Необхідність управління ризиками. 4. Задачі. Тестування. 	2 2	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страховий ризик як основа договору страхування. 2. Необхідність класифікації страхових ризиків та її значення для розвитку страхування. 3. Страхування катастрофічних ризиків в сучасних умовах розвитку людської цивілізації. 4. Методи оцінки страхових ризиків у міжнародній практиці страхування. 	9
<p>Тема 4. Страховий ринок</p> <p>Лекція 4. Страховий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття страхового ринку, його види та їх загальна характеристика. 2. Структурна побудова страхового ринку. 3. Регулятори і інструменти страхового ринку. Реалізація страхових послуг. 4. Страховий ринок України та напрями його розвитку. 5. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. 	2	<p>Практичне заняття 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття страхового ринку. 2. Класифікація страхових ринків, їх види. 3. Організаційна структура страхового ринку. 4. Етапи розвитку страхового ринку України. <p>Практичне заняття 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регулятори і інструменти страхового ринку. 2. Реалізація страхових послуг. 3. Страхові посередники та інші учасники страхового ринку. 4. Страховий ринок України: сучасний стан і напрями його розвитку. 5. Задачі. Тестування. 	2 2	<p>Підготувати реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль страхових посередників у розвитку страхового бізнесу. 2. Генезис вітчизняного страхового ринку. 3. Закономірності формування сучасного страхового ринку України. 4. Страхові ринки країн ЄС. 5. Особливості розвитку страхових ринків США та Японії. 	9

Продовження таблиці 4.1

<p>Тема 5. Страхова організація</p> <p>Лекція 5. Страхова організація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види страхових компаній і порядок їх створення. 2. Організаційна структура страхової компанії. Ресурси страхової компанії. 3. Об'єднання страховиків та їх функції. 4. Правове забезпечення страхування. 5. Державне регулювання страхової діяльності. 	2	<p>Практичне заняття 9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страховики та їх види. 2. Організаційна структура страховика. 3. Органи управління страховою компанією. 4. Об'єднання страховиків та їх функції. <p>Практичне заняття 10</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність та значення державного регулювання страхової діяльності. 2. Правове забезпечення страхової діяльності. Закон України «Про страхування». 3. Державний нагляд за страховою діяльністю. 4. Порядок ліцензування страхової діяльності. 5. Напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування 	2	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність державного регулювання страхової діяльності в умовах ринку. 2. Прямі та непрямі методи державного регулювання страхової діяльності в Україні. 3. Функції та завдання уповноваженого органу у справах нагляду за страховою діяльністю 3. Зарубіжний досвід державного регулювання страхової діяльності. 4. Договори страхування, їх складові та види. 5. Особливості ліцензування страхової діяльності в Україні та країнах ЄС. 	9
Модуль 2. Основні галузі страхування та фінансово-економічна діяльність страхових організацій					
<p>Тема 6. Особисте страхування</p> <p>Лекція 6. Особисте страхування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний зміст та класифікація особистого страхування 2. Страхування життя та пенсій. 3. Страхування від нещасних випадків. 4. Медичне страхування та його розвиток в Україні. 	2	<p>Практичне заняття 11</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття особистого страхування. Класифікація особистого страхування. 2. Особливості проведення видів особистого страхування, що носять накопичувальний та ризиковий характер. 3. Страхування життя та його види. 4. Змішане страхування життя. 5. Особливості страхування дітей, страхування до вступу в шлюб. <p>Практичне заняття 12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обов'язкове страхування від нещасних випадків. 2. Особливості добровільного страхування від нещасних випадків. 3. Умови проведення обов'язкового медичного страхування 	2	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка об'єктів особистого страхування: механізм та особливості. 2. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні. 3. Види та порядок проведення обов'язкового страхування від нещасних випадків в Україні. 4. Медичне страхування в країнах ЄС 	9

Продовження таблиці 4.1

		4. Добровільне медичне страхування. 5. Задачі. Тестування. 6. Заповнити договір особистого страхування.		.	
Тема 7. Майнове страхування Лекція 7. Майнове страхування 1. Економічний зміст, об'єкти та види майнового страхування. 2. Страхування майна юридичних осіб. 3. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств. 4. Страхування транспортних засобів і вантажів. 5. Страхування майна громадян.	2	Практичне заняття 13 1. Поняття майнового страхування, його значення. 2. Види страхування майна та особливості їх проведення. 3. Класифікація об'єктів майнового страхування, методи їх оцінки та визначення страхової суми. 4. Порядок та умови здійснення страхування майна юридичних осіб. Практичне заняття 14 1. Страхування домашнього майна громадян. 2. Особливості страхування транспортних засобів 3. Страхування кредитів та депозитів. 4. Страхування сільськогосподарських ризиків. 5. Задачі. Тестування. 6. Заповнити договір автокаско.	2 2	Підготувати доповіді на теми: 1. Місце майнового страхування в системі страхового захисту. 2. Суб'єкти та об'єкти страхування майна підприємств в Україні. 3. Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС. 4. Умови та порядок страхування особливо цінного майна громадян. 5. Правила страхування автокаско провідними страховиками України.	9
Тема 8. Страхування відповідальності Лекція 8. Страхування відповідальності 1. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності. 2. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. 3. Страхування інших видів відповідальності.	2	Практичне заняття 15 1. Сутність та особливості страхування відповідальності. 2. Порядок проведення обов'язкового страхування відповідальності власників автотранспортних засобів. 3. Заповнити договір ОСЦПВ. Практичне заняття 16 1. Особливості здійснення страхування професійної відповідальності. 2. Страхова відповідальність виробника за якість продукції (робіт, послуг).	2 2	Підготувати реферати на теми: 1. Тенденції розвитку ринку страхування відповідальності в Україні. 2. Закордонний досвід страхування професійної відповідальності. 3. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції: сутність та поширення в Україні. 4. Проблеми збереження довкілля та роль страхування відповідальності за екологічне забруднення у їх вирішенні.	

		3. Страхування відповідальності власників зброї та власників собак. 4. Задачі. Тестування.		5. Створення і функціонування міжнародної системи страхування «Зелена карта».	
<p>Тема 9. Перестрахування і співстрахування</p> <p>Лекція 9. Перестрахування і співстрахування</p> <p>1. Необхідність і сутність перестрахування. 2. Методи перестрахування. 3. Форми проведення перестраховальних операцій. 4. Співстрахування та механізм його застосування.</p>	2	<p>Практичне заняття 17</p> <p>1. Необхідність і сутність перестрахування 2. Зміст договорів перестрахування та їх види 3. Форми проведення перестраховальних операцій.</p> <p>Практичне заняття 18</p> <p>1. Методи перестрахування 2. Зміст і складові договорів перестрахування, права та обов'язки цедента та цесіонаря 3. Сутність співстрахування 4. Задачі. Тестування.</p>	2 2	<p>Підготувати доповідь на тему:</p> <p>1. Витоки та світова історія розвитку перестрахування. 2. Співстрахування та його значення у розвитку страхування. 3. Державне регулювання перестрахових відносин в Україні. 4. Історія перестрахування у країнах Євросоюзу.</p>	9
<p>Тема 10. Доходи, витрати і прибуток страховика</p> <p>Лекція 10. Доходи, витрати і прибуток страховика</p> <p>1. Особливості фінансово-господарської діяльності страховика. 2. Склад та економічний зміст доходів страховика. 3. Склад та економічний зміст втрат страховика. 4. Фінансові результати страховика та особливості їх формування.</p>	2	<p>Практичне заняття 19</p> <p>1. Доходи страхової компанії. 2. Витрати страховика. 3. Порядок визначення прибутку страховика, резерву зароблених та незароблених страхових премій. 4. Оподаткування страхової діяльності.</p> <p>Практичне заняття 20</p> <p>1. Поняття фінансової надійності страхової компанії. 2. Фінансові методи забезпечення фінансової надійності. 3. Призначення та використання страхових резервів. 4. Особливості здійснення інвестиційної діяльності страховика.</p>	2 2	<p>Підготувати доповідь на тему:</p> <p>1. Доходи від фінансової та інвестиційної діяльності страховика, джерела їх формування. 2. Собівартість страхових послуг та особливості її визначення. 3. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій в зарубіжних країнах. 4. Принципи формування та розподілу прибутку страхових компаній.</p>	9
Всього	20		40		90

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Страховання» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Основи функціонування страхового ринку та характеристика його основних суб'єктів					
Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування Лекція 1. Сутність, принципи та роль страхування 6. Сутність страхування як економічної категорії. 7. Призначення і функції страхування. 8. Принципи страхування. 9. Основні страхові поняття і терміни. 10. Роль страхування в ринковій економіці.	0,5	Практичне заняття 1 1. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин. 2. Сутність страхування як економічної категорії. 3. Історичні етапи розвитку страхування у світі. 4. Історія становлення страхової справи у незалежній Україні. Практичне заняття 2 1. Специфічні ознаки страхування, його функції. 2. Суб'єкти та об'єкти страхування. 3. Класи страхування. 4. Принципи страхування. 5. Функції страхування.	0,5	Підготувати доповіді на теми: 1. Виникнення та розвиток страхування. 2. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян. 3. Функції страхування в умовах соціально-економічного розвитку України. 4. Страхування як ринковий механізм забезпечення стабілізації економіки. 5. Перспективи розвитку страхування в ринковій економіці.	13
Тема 2. Класифікація страхування Лекція 2. Класифікація страхування 5. Сутність та критерії класифікації страхування. 6. Класифікація страхування за об'єктами. 7. Форми проведення страхування та їх характеристика. 8. Системи страхування.	0,5	Практичне заняття 3 1. Необхідність класифікації страхування та її значення. 2. Ознаки класифікації. 3. Класифікація за спеціалізацією страховиків. Практичне заняття 4 1. Класифікація за об'єктами страхування. 2. Класифікація страхування за формою проведення. 3. Накопичувальне та ризикове страхування. 4. Необхідність кіберстрахування в умовах розвитку цифровізації. 5. Задачі. Тестування.		Підготувати реферати на теми: 1. Необхідність класифікації страхування в умовах розвитку страхового бізнесу в Україні. 2. Роль класифікації страхування за історичною ознакою в розвитку теорії та практики страхової діяльності. 3. Міжнародні норми страхової класифікації при ліцензуванні видів страхування. 4. Необхідність та значення класифікації страхування за спеціалізацією страховика.	14

Продовження таблиці 4.2

<p>Тема 3. Страхіві ризики та їх оцінка</p> <p>Лекція 3. Страхіві ризики та їх оцінювання</p> <p>6. Сутність, роль і місце ризиків в страхуванні.</p> <p>7. Класифікація ризиків в страхуванні.</p> <p>8. Оцінка ризиків в страхуванні.</p> <p>9. Управління ризиками.</p> <p>10. Комплаєнс та система внутрішнього аудиту</p>	1	<p>Практичне заняття 5</p> <p>1. Поняття страхового ризику та його характеристика.</p> <p>2. Класифікація ризиків.</p> <p>3. Особливості визначення ризику в страхуванні.</p> <p>Практичне заняття 6</p> <p>1. Методи оцінювання ризику і визначення доцільності його страхування.</p> <p>2. Страховий тариф, його структура, порядок визначення основних його складових.</p> <p>3. Необхідність управління ризиками.</p> <p>4. Задачі. Тестування.</p>	0,5	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Страховий ризик як основа договору страхування.</p> <p>2. Необхідність класифікації страхових ризиків та її значення для розвитку страхування.</p> <p>3. Страхування катастрофічних ризиків в сучасних умовах розвитку людської цивілізації.</p> <p>4. Методи оцінки страхових ризиків у міжнародній практиці страхування.</p>	13
<p>Тема 4. Страховий ринок</p> <p>Лекція 4. Страховий ринок</p> <p>6. Поняття страхового ринку, його види та їх загальна характеристика.</p> <p>7. Структурна побудова страхового ринку.</p> <p>8. Регулятори і інструменти страхового ринку. Реалізація страхових послуг.</p> <p>9. Страховий ринок України та напрями його розвитку.</p> <p>10. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні.</p>	0,5	<p>Практичне заняття 7</p> <p>1. Поняття страхового ринку.</p> <p>2. Класифікація страхових ринків, їх види.</p> <p>3. Організаційна структура страхового ринку.</p> <p>4. Етапи розвитку страхового ринку України.</p> <p>Практичне заняття 8</p> <p>1. Регулятори і інструменти страхового ринку.</p> <p>2. Реалізація страхових послуг.</p> <p>3. Страхові посередники та інші учасники страхового ринку.</p> <p>4. Страховий ринок України: сучасний стан і напрями його розвитку.</p> <p>5. Задачі. Тестування.</p>		<p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Роль страхових посередників у розвитку страхового бізнесу.</p> <p>2. Генезис вітчизняного страхового ринку.</p> <p>3. Закономірності формування сучасного страхового ринку України.</p> <p>4. Страхові ринки країн ЄС.</p> <p>5. Особливості розвитку страхових ринків США та Японії.</p>	14

Продовження таблиці 4.2

<p>Тема 5. Страхова організація</p> <p>Лекція 5. Страхова організація</p> <p>6. Види страхових компаній і порядок їх створення.</p> <p>7. Організаційна структура страхової компанії. Ресурси страхової компанії.</p> <p>8. Об'єднання страховиків та їх функції.</p> <p>9. Правове забезпечення страхування.</p> <p>10. Державне регулювання страхової діяльності.</p>	0,5	<p>Практичне заняття 9</p> <p>1. Страховики та їх види.</p> <p>2. Організаційна структура страховика.</p> <p>3. Органи управління страховою компанією.</p> <p>4. Об'єднання страховиків та їх функції.</p> <p>Практичне заняття 10</p> <p>1. Необхідність та значення державного регулювання страхової діяльності.</p> <p>2. Правове забезпечення страхової діяльності. Закон України «Про страхування».</p> <p>3. Державний нагляд за страховою діяльністю.</p> <p>4. Порядок ліцензування страхової діяльності.</p> <p>5. Напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування</p>		<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Необхідність державного регулювання страхової діяльності в умовах ринку.</p> <p>2. Прямі та непрямі методи державного регулювання страхової діяльності в Україні.</p> <p>3. Функції та завдання уповноваженого органу у справах нагляду за страховою діяльністю</p> <p>3. Зарубіжний досвід державного регулювання страхової діяльності.</p> <p>4. Договори страхування, їх складові та види.</p> <p>5. Особливості ліцензування страхової діяльності в Україні та країнах ЄС.</p>	10
Модуль 2. Основні галузі страхування та фінансово-економічна діяльність страхових організацій					
<p>Тема 6. Особисте страхування</p> <p>Лекція 6. Особисте страхування</p> <p>5. Економічний зміст та класифікація особистого страхування</p> <p>6. Страхування життя та пенсій.</p> <p>7. Страхування від нещасних випадків.</p> <p>8. Медичне страхування та його розвиток в Україні.</p>	1	<p>Практичне заняття 11</p> <p>3. Поняття особистого страхування. Класифікація особистого страхування.</p> <p>4. Особливості проведення видів особистого страхування, що носять накопичувальний та ризиковий характер.</p> <p>3. Страхування життя та його види.</p> <p>4. Змішане страхування життя.</p> <p>5. Особливості страхування дітей, страхування до вступу в шлюб.</p> <p>Практичне заняття 12</p> <p>1. Обов'язкове страхування від нещасних випадків.</p> <p>2. Особливості добровільного страхування від нещасних випадків.</p> <p>3. Умови проведення обов'язкового медичного страхування</p>	0,5	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Оцінка об'єктів особистого страхування: механізм та особливості.</p> <p>2. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні.</p> <p>3. Види та порядок проведення обов'язкового страхування від нещасних випадків в Україні.</p> <p>4. Медичне страхування в країнах ЄС</p>	15

Продовження таблиці 4.2

		4. Добровільне медичне страхування. 5. Задачі. Тестування. 6. Заповнити договір особистого страхування.	.		
Тема 7. Майнове страхування Лекція 7. Майнове страхування 6. Економічний зміст, об'єкти та види майнового страхування. 7. Страхування майна юридичних осіб. 8. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств. 9. Страхування транспортних засобів і вантажів. 10. Страхування майна громадян.	1	Практичне заняття 13 1. Поняття майнового страхування, його значення. 2. Види страхування майна та особливості їх проведення. 3. Класифікація об'єктів майнового страхування, методи їх оцінки та визначення страхової суми. 4. Порядок та умови здійснення страхування майна юридичних осіб. Практичне заняття 14 1. Страхування домашнього майна громадян. 2. Особливості страхування транспортних засобів 3. Страхування кредитів та депозитів. 4. Страхування сільськогосподарських ризиків. 5. Задачі. Тестування. 6. Заповнити договір автокаско.	0,5	Підготувати доповіді на теми: 1. Місце майнового страхування в системі страхового захисту. 2. Суб'єкти та об'єкти страхування майна підприємств в Україні. 3. Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС. 4. Умови та порядок страхування особливо цінного майна громадян. 5. Правила страхування автокаско провідними страховиками України.	15
Тема 8. Страхування відповідальності Лекція 8. Страхування відповідальності 4. Економічна суть, необхідність та особливості страхування відповідальності. 5. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. 6. Страхування інших видів відповідальності.	1	Практичне заняття 15 1. Сутність та особливості страхування відповідальності. 2. Порядок проведення обов'язкового страхування відповідальності власників автотранспортних засобів. 3. Заповнити договір ОСЦПВ. Практичне заняття 16 1. Особливості здійснення страхування професійної відповідальності. 2. Страхова відповідальність виробника за якість продукції (робіт, послуг).	0,5	Підготувати реферати на теми: 1. Тенденції розвитку ринку страхування відповідальності в Україні. 2. Закордонний досвід страхування професійної відповідальності. 3. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції: сутність та поширення в Україні. 4. Проблеми збереження довкілля та роль страхування відповідальності за екологічне забруднення у їх вирішенні.	15

Продовження таблиці 4.2

		3. Страхування відповідальності власників зброї та власників собак. 4. Задачі. Тестування.		5. Створення і функціонування міжнародної системи страхування «Зелена карта».	
Тема 9. Перестрахування і співстрахування Лекція 9. Перестрахування і співстрахування 5. Необхідність і сутність перестрахування. 6. Методи перестрахування. 7. Форми проведення перестраховальних операцій. 8. Співстрахування та механізм його застосування.	1	Практичне заняття 17 1. Необхідність і сутність перестрахування 2. Зміст договорів перестрахування та їх види 3. Форми проведення перестраховальних операцій. Практичне заняття 18 3. Методи перестрахування 4. Зміст і складові договорів перестрахування, права та обов'язки цедента та цесіонарія 3. Сутність співстрахування 4. Задачі. Тестування.	0,5	Підготувати доповідь на тему: 1. Витоки та світова історія розвитку перестрахування. 2. Співстрахування та його значення у розвитку страхування. 3. Державне регулювання перестрахових відносин в Україні. 4. Історія перестрахування у країнах Євросоюзу.	14
Тема 10. Доходи, витрати і прибуток страховика Лекція 10. Доходи, витрати і прибуток страховика 5. Особливості фінансово-господарської діяльності страховика. 6. Склад та економічний зміст доходів страховика. 7. Склад та економічний зміст втрат страховика. 8. Фінансові результати страховика та особливості їх формування.	1	Практичне заняття 19 1. Доходи страхової компанії. 2. Витрати страховика. 3. Порядок визначення прибутку страховика, резерву зароблених та незароблених страхових премій. 4. Оподаткування страхової діяльності. Практичне заняття 20 1. Поняття фінансової надійності страхової компанії. 2. Фінансові методи забезпечення фінансової надійності. 3. Призначення та використання страхових резервів. 4. Особливості здійснення інвестиційної діяльності страховика.	0,5	Підготувати доповідь на тему: 1. Доходи від фінансової та інвестиційної діяльності страховика, джерела їх формування. 2. Собівартість страхових послуг та особливості її визначення. 3. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій в зарубіжних країнах. 4. Принципи формування та розподілу прибутку страхових компаній.	15
Всього	8		4		138

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 6-10): Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (2 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Проходження освітнього курсу «Кіберняні» на платформі Дія.Освіта	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV/ Відомості Верховної ради України, URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 17.09.2019р. №1069-2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>
3. Про страхування : Закон України № 1909-IX від 29.10.2022. Відомості Верховної Ради України. 2022. Введено в дію 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
4. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України № 1953-IX від 14.12.2021 р.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n429>.
5. Базилевич В.Д. Страхування : підручник. Київ: Знання. 2018. 1019 с.
6. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: навчально-методичний посібник рекомендовано Мін. освіти. Харків: Бурун Книга, 2018. 376 с.
7. Вовчак О.Д. Страхування: навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2017. 480с.
8. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. напряму підгот. 6.030508 «Фінанси і кредит». Міністерство освіти і науки України, Національний університет харчових технологій. Львів: Магнолія. 2018. 323 с.
9. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М.. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет. 2020. 350 с.
10. Луньова К. О., Соколова А. М. Роль страхування та обов'язки страховиків в умовах воєнного часу.. Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: збірник матеріалів XLV Міжнародної наукової студентської конференції (Полтава, 13-14 квіт. 2022 року): Полтава: ПУЕТ, 2022. С.106-108 .
11. Ляшкова Н. О., Соколова А. М. Тенденції та перспективи розвитку кібер-страхування в умовах цифровізації. Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLVI Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2022 рік (м. Полтава, 25 квітня 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023. 736 с. С.124-127.
12. Макаренко В. І., Соколова А. М. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні в умовах цифрової економіки. Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник тез доповідей Всеукраїнської молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 30 листопада 2022 року). Полтава : ПУЕТ, 2022. 167 с. С.125-128
13. Муренко К. С., Соколова А. М. Кіберстрахування: перспективна можливість розвитку страхового ринку України. Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник тез доповідей Всеукраїнської молодіжної науково-практичної інтернет-

конференції (м. Полтава, 30 листопада 2022 року). Полтава : ПУЕТ, 2022. 167 с. С.128-131

14. Національний банк України. Офіційний інтернет-сайт. URL: <https://bank.gov.ua>

15. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела. 2019. 512 с.

16. Рейтинг страхових компаній. FORINSURER URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/22/12/1>

17. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2021. 328 с.

18. Соколова А.М. Перспективи розвитку ринку страхових послуг України. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Полтава, 9-10 квітня 2020 р.) Полтава: ПУЕТ, 2020. С. 87-90.

19. Соколова А.М., Бойко Ю.В. Тенденції розвитку світового ринку страхових послуг. Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Ужгород, 18 листопада 2020 р.). Ужгород: УжНУ, 2020. С. 186-188.

20. Соколова А.М., Гапон Т.О. Перспективи розвитку ринку страхових послуг в умовах цифровізації. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15–16 квітня 2021 року). Полтава : ПУЕТ. 2021. С. 209-212.

21. Соколова А.М., Кучменко М.О. Цифровізація страхового ринку: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. Проривні інновації на страховому ринку України: Збірник матеріалів V Міжн. науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 27 жовтня 2021 року). Київ : КНЕУ. 2021. С. 81-86.

22. Соколова А. М. Страхова екосистема України як перспектива розвитку страхового ринку в умовах діджиталізації. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах: збірник матеріалів IV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (м. Полтава, 20-21 квітня 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023.

23. Соколова А. М. Страховий ринок України: сучасні тенденції та перспективи. Розвиток фінансового та реального секторів як ключовий фактор забезпечення економічної безпеки України : монографія / С. П. Прасолова, О. В. Гасій, А. М. Соколова та ін. ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента С. П. Прасолової. Полтава. ПУЕТ, 2024. 196 с. С. 74-108. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/13876>.

24. Sokolova A., Nasii O., Tymoshenko O., Pedchenko N. Current trends in the development of Ukraine's insurance market in digitadization conditions. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2022. № 1 (105). С. 47-60.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.